

Nem mindegy, mikor hol és hogyan szúrunk!

Nem mindegy, milyen körülmények között történik a sclerosis multiplexes betegek életminőségének javítását szolgáló készítmények befecskendezése. Török Margót, a szegedi centrum nővérét a glatiramer acetát hatóanyag injekciós technikájáról faggattuk.

– Amikor egy új beteget kell megtanítani a készítmény „használatára”, mivel kezdi az oktatást?

– Fontos, hogy mindenki a leoptimálisabb napokra – vagyis amikor a legenergikusabbnak érzi magát – időzítsse a készítmény beadását. Nyugodt, feszültségmentes környezetben, kényelmesen helyezkedjen el, és gondoskodjék arról, hogy a figyelmét semmi ne vonja el. Minden alkalommal a bete-

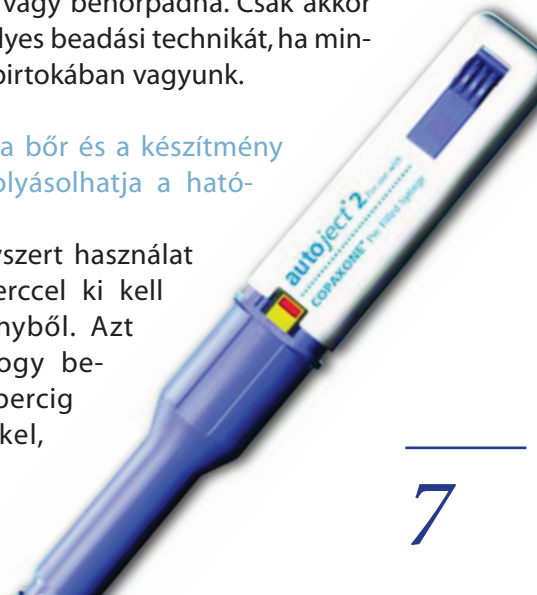
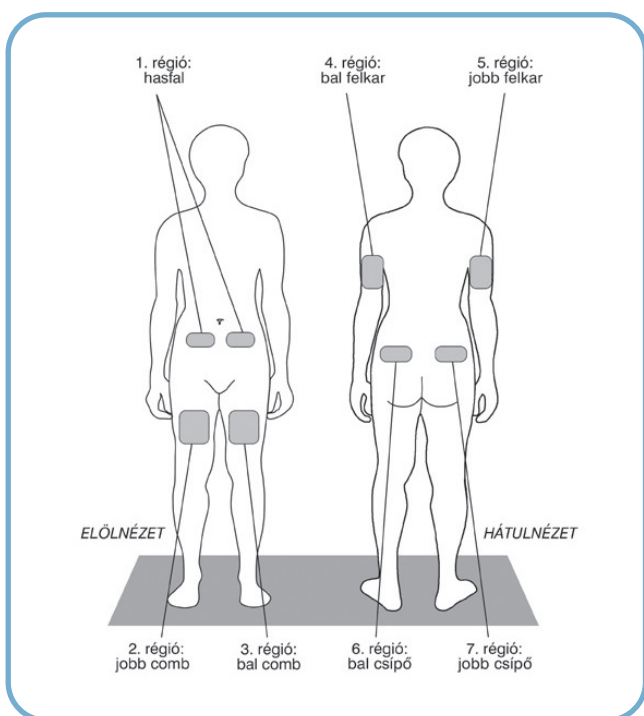
geim lelkére kötöm, hogy sportolás, illetve forró vízzel történő zuhanyozás után semmi szín alatt ne adja be magának az injekciót.

– Hová és legfőképpen hogyan kell szúrni a tűt?

– A legfontosabb szabály, hogy injekciózni csak száraz, tiszta bőrfelületre szabad. Ezért fontos, hogy a beteg csak szappant és vizet használjon, ne kenje be magát testápolóval se az injekció előtt, se utána. Az injekció területét ne dörzsölje, legfeljebb enyhe nyomást gyakoroljon rá, ha ez feltétlenül szükséges. Ne adja az injekciót olyan bőrfelületre, amelyet a ruha irritálhat. Mindig megkérem a betegeimet, hogy jelezzék az injekciózással kapcsolatos problémákat, jegyezzék fel tapasztalataikat, a kényelmetlen beadási helyeket, és arról is számoljanak be, ha a bőrük esetleg megkeményedne vagy behorpadna. Csak akkor tudjuk kialakítani a helyes beadási technikát, ha minden információnak a birtokában vagyunk.

– Ismereteim szerint a bőr és a készítmény hőmérséklete is befolyásolhatja a hatóanyag hatásosságát.

– Igen, ezért a gyógyszert használat előtt legalább 30 perccel ki kell venni a hűtőszekrényből. Azt szoktam ajánlani, hogy beadás előtt néhány percig melegítsék a kezükkel,

ezáltal is csökkentve a gyógyszer és a bőr közötti hőmérséklet-különbséget. Melegítsék a beadás helyét is, ha hidegnek érzik, illetve hűtsék, ha az túl meleg.

– Gyanítom, az első időben sokan szereznek sérüléseket, véraláfutásokat.

– Igen, előfordul. Minden esetben elmondom: senki ne adja az injekciót olyan helyre, ahol vénák vagy hajszálerek látszanak a bőr alatt, és vérzés esetén gyakoroljanak enyhe nyomást a bőrfelületre. Az is véraláfutást okozhat, ha túl erősen nyomják az injekció beadására alkalmas automata készüléket. Ebben az esetben mindig ellenőrizni kell a helyes technikát és beadási mélységet. De a véraláfutás, kipirosodás, fájdalom, viszketés esélye csökkenthető, ha a beadás után csak 2-3 percig alkalmazunk hideg borogatást. Ha valaki kipirosodást, duzzanatot észlel, ajánlom, használjon gyulladáscsökkentő krémet, gélt vagy tejet, de csak akkor, ha a bőrirritáció elmúlt és a felület sértetlen. Fájdalom, viszketés esetén a beteg mérlegelje a manuális beadásra való áttérést az automata készülékről, vagy fordítva. Kolléganőim közül többen hasznosnak találták antihisztamin alkalmazását, egyes betegek pedig arról számoltak be, hogy az érintett területen a szilikon gél párna alkalmazása javította komfortérzetüket. Ha a beteg testfelülete csomósodásra hajlamos, akkor célszerű a bőrfelületet megmelegíteni a beadás előtt, így a beadott folyadék könnyebben

eloszlik. Ha a csomó tartósan megmarad, akkor gyengéden masszírozza meg a területet (miután az irritáció és fájdalom már elmúlt). Azt tapasztaltuk, hogy a kézi masszírozó vagy vibrátor ugyancsak segíthet a csomó elosztatásában. Az az általános szabály, hogy a beteg csak akkor térjen vissza az adott területre, ha az már teljesen meggyógyult. Ha a probléma tartós, mindenképpen forduljon kezelőorvosához.

– Milyen gyakran fordul elő lokális mellékhatás a glatiramer acetát hatóanyagnál?

– Mi igen nagyszámú sclerosis multiplexes beteget kezelünk a szegedi SM-centrumban, és tapasztalóból mondhatom, hogy a glatiramer acetát lokális mellékhatásai, a többi immunmodulánssal is összehasonlítva, igen enyhék. A legfontosabb az injekciózás helyes technikájának elsajátítása.

Az injekciózás technikája

- Helyezzük a végtagot megfelelő helyzetbe és támasszuk meg.
- Ne adjuk görcsös vagy görcsre hajlamos területre.
- Az automata készülék beadási mélységét a nővér segítségével állíthatja be.
- A bőrre 90 fokos szögben szúrja be.
- A tűt egyenesen húzza ki (ne rongálja a bőrt).
- Ne adja az injekciót a comb vagy a kar belső felületére.
- Ne nyomja ki a levegőbuborékot a készítmény beadása előtt.
- A szürke kupak eltávolítása után rázza le az esetlegesen megjelenő cseppet a tű hegyéről.
- Ha automata készüléket használ, akkor a fecskendő testének megkocogtatásával érheti el, hogy a tű száraz legyen.

